

Sygn. akt II Ca 724/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie: Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra

Protokolant Dorota Hordziejewska

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2015 roku w Lublinie, na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z

siedzibą w W.

przeciwko T. B.

o zapłatę kwoty 2659,06 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 21 marca 2013

roku do dnia zapłaty

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Puławach dnia 25

czerwca 2014 roku, w sprawie I C 67/14 upr

I. oddala apelację;

II. oddala wniosek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. o zasądzenie od T. B. zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt II Ca 724/14

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym w dniu 21 marca 2013 roku powód – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego – T. B. kwoty 2659,06 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz „kosztów sądowych” w kwocie 34 zł, kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i kosztów wysłania przesyłki poleconej zawierającej ostateczne wezwanie do zapłaty (k. 2-4).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że T. B. był studentem Wyższej Szkoły (...) z siedzibą w W.. W związku ze złożeniem ślubowania i immatrykulacją oraz przyjęciem na studia T. B. zobowiązał się do przestrzegania przepisów obowiązujących na uczelni, w tym regulaminu studiów i aktów statuujących warunki i terminy odpłatności za studia, a jego sytuacja prawna została ukształtowana przez ustawę z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym / ustawę z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym. Pomimo przyjętego zobowiązania pozwany nie uregulował w całości należnych opłat. Na podstawie umowy „o zakup wierzytelności” z dnia 9 listopada 2011 roku powód stał się wierzycielem pozwanego. Zaległość dochodzona niniejszym pozwem stanowi czesne za okres od listopada 2004 roku do stycznia 2005 roku w łącznej kwocie 1310 zł oraz skapitalizowane odsetki od składowych zadłużenia naliczone zgodnie z art. 482 k.c. w wysokości 1349,06 zł (k. 2-4, 23-25).

Powód wskazał również, że:

a) kwota 385,05 zł obejmuje skapitalizowane odsetki za opóźnienie w zapłacie kwoty 370 zł (płatnej w listopadzie 2004 roku), obliczone za okres od dnia 11 listopada 2004 roku do dnia 20 marca 2013 roku,

b) kwota 484,38 zł obejmuje skapitalizowane odsetki za opóźnienie w zapłacie kwoty 470 zł (płatnej w grudniu 2004 roku), obliczone za okres od dnia 11 grudnia 2004 roku do dnia 20 marca 2013 roku,

c) kwota 479,63 zł obejmuje skapitalizowane odsetki za opóźnienie w zapłacie kwoty 470 zł (płatnej w styczniu 2005 roku), obliczone za okres od dnia 11 stycznia 2005 roku do dnia 20 marca 2013 roku.

*

Nakazem zapłaty z dnia 17 kwietnia 2013 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie uwzględnił powództwo w całości (k. 4v).

*

Od nakazu zapłaty z dnia 17 kwietnia 2013 roku pozwany – T. B. wniósł sprzeciw. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń dochodzonych przez powoda i wniósł o oddalenie powództwa (k. 5v).

*

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2014 roku Sąd Rejonowy w Puławach:

I. oddalił powództwo;

II. oddalił wniosek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. o zasądzenie od T. B. zwrotu kosztów procesu (k. 68).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 4 października 2004 roku T. B. złożył ślubowanie studenta Wyższej Szkoły (...) z siedzibą w W., będącej wówczas niepaństwową wyższą szkołą zawodową (uczelnia niepubliczną), działającą na podstawie ustawy z dnia 26 czerwca 1997 roku o wyższych szkołach zawodowych, ustawy z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym i statutu. Na skutek ślubowania i immatrykulacji pozwany został przyjęty na studia w wymienionej wyżej uczelni. Podejmując studia, T. B. przyjął na siebie między innymi obowiązek terminowego wnoszenia opłat czesnego. Dnia 30 września 2004 roku pozwany opłacił wpisowe i I ratę czesnego w łącznej wysokości 471 zł, zaś w dniu 9 października 2004 roku wpłacił II ratę czesnego w kwocie 470 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że T. B. w trakcie pierwszego semestru zrezygnował z dalszej nauki, zaprzestając uczęszczania na zajęcia przewidziane tokiem studiów w listopadzie 2004 roku. Pozwany nie złożył rezygnacji ze studiów w formie pisemnej. Decyzją rektora Wyższej Szkoły (...) z siedzibą w W. z dnia 26 kwietnia 2005 roku skreślono T. B. z listy studentów.

Sąd ustalił, że w dniu 9 listopada 2011 roku Wyższa Szkoła (...) z siedzibą w W. sprzedała (...) finansowo-prawne (...) Spółce jawnej z siedzibą w W. wierzytelność wobec dłużnika T. B. z tytułu zadłużenia wynikającego z umowy o świadczenie usług edukacyjnych. Pismem z dnia 16 listopada 2011 roku (...) finansowo – prawne (...) Spółka jawna z siedzibą w W. wezwała pozwanego do zapłaty należności wraz ze skapitalizowanymi odsetkami ustawowymi w łącznej kwocie 2431,68 zł. (...) finansowo – prawne (...) Spółka jawna z siedzibą w W. uległa przekształceniu w (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W..

W ocenie Sądu pierwszej instancji powództwo (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. jest niezasadne z uwagi na podniesiony zarzut przedawnienia objętego nim roszczenia.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisów art. 117 § 1 i 2 k.c., art. 118 k.c. i wyjaśnił, że przepisem szczególnym w stosunku do przepisu art. 118 k.c. jest przepis art. 751 pkt 2 k.c.

Sąd wskazał, że kwota dochodzona pozwem stanowi należności z tytułu czesnego za usługi edukacyjne za okres od listopada 2004 roku do stycznia 2005 roku.

Sąd zwrócił uwagę na fakt, że obowiązująca aktualnie ustawa z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym weszła w życie zasadniczo z dniem 1 września 2005 roku, uchylając poprzednio obowiązujące przepisy ustawy z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym oraz ustawy z dnia 26 czerwca 1997 roku o wyższych szkołach zawodowych. Zgodnie z art. 269 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, studenci przyjęci na studia przed dniem jej wejścia w życie oraz w roku akademickim 2005/2006 wnoszą opłaty za zajęcia dydaktyczne na dotychczasowych zasadach do końca okresu studiów przewidzianych w programie studiów (ust. 1), zaś umowy, o których mowa w art. 160 ust. 3 tej ustawy, obowiązują od roku akademickiego 2006/2007.

Sąd wskazał, że skoro roszczenie objęte żądaniem pozwu powstało w roku akademickim 2004/2005, a T. B. skreślony został z listy studentów decyzją z dnia 26 kwietnia 2005 roku, to regulacje prawne wprowadzone ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym, to jest art. 160 ust. 3 i art. 99, w tym jego ust. 4, nie mogą mieć w niniejszej sprawie zastosowania, ani wprost, ani pośrednio.

Sąd wyjaśnił, że stan prawny właściwy dla oceny przedmiotowej umowy określają akty prawne z daty jej obowiązywania, to jest ustawa z dnia 26 czerwca 1997 roku o wyższych szkołach zawodowych oraz ustawa z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym, do których odsyłał też aktualny wówczas statut Wyższej Szkoły (...) z siedzibą w W.. Przepisy tych ustaw dawały jedynie podstawę do pobierania opłat za zajęcia dydaktyczne (czesnego), jako formy uzyskiwania przez uczelnię (uczelnię zawodową) środków finansowych, nie precyzując bliżej charakteru tych świadczeń, ani tym bardziej umów będących podstawą ich pobierania (art. 22 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 1 ustawy o wyższych szkołach zawodowych, art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy o szkolnictwie wyższym).

W ocenie Sądu Rejonowego, w świetle stanu prawnego obowiązującego w roku akademickim 2004/2005 nie można mówić o wyodrębnieniu umowy o świadczenie usług edukacyjnych i uregulowaniu jej istotnych elementów. Sąd wskazał, że powód, stawiając odmienną tezę w tej kwestii, broni jej, konstruując essentialia negotii takiej umowy w oparciu o przepisy aktualnie obowiązującej ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, która nie znajduje zastosowania w przedmiotowej sprawie.

Sąd wskazał, że umowy o świadczenie usług edukacyjnych, zawarte pod rządami ustawy z dnia 26 czerwca 1997 roku o wyższych szkołach zawodowych i ustawy z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym, nie zostały typologicznie wyodrębnione jako autonomiczne umowy nazwane. Oznacza to, że do takich umów nienazwanych, w tym do umowy o świadczenie usług edukacyjnych zawartej między T. B. a Wyższą Szkołą (...) siedzibą w W., należy stosować odpowiednio przepisy o zleceniu. Stosownie bowiem do treści art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Sąd wyjaśnił, że w sporządzanych w literaturze przykładowych wykazach stanów faktycznych zaliczanych do umów o świadczenie usług z art. 750 k.c. zawsze wymieniano umowy o nauczanie.

Sąd wskazał, że przepis art. 751 pkt 2 k.c. znajduje zastosowanie jedynie do niektórych roszczeń wynikających ze stosunku zlecenia (świadczenia usług), to jest o ile przysługują one podmiotom o szczególnym statusie, a więc osobom trudniącym się zawodowo czynnościami w zakresie utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki albo osobom utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone.

Sąd uznał, że na tle okoliczności niniejszej sprawy nie można podzielić poglądu powoda, że spod tej regulacji wyłączona jest nauka w ramach reżimu szkolnictwa wyższego z uwagi na normy szczególne względem kodeksowych. Przepis art. 751 pkt 2 k.c. posługuje się bardzo ogólnym pojęciem „roszczenia z tytułu nauki” i nie ma przeszkód do jego stosowania w przypadku dochodzenia przez niepubliczną (niepaństwową) uczelnię wyższą (ewentualnie jego następcę prawnego)

opłat za studia i usługi edukacyjne na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, czy też nawet na poziomie jednolitych studiów magisterskich.

Sąd wyjaśnił, że wymóg stosowania powołanego przepisu jedynie do roszczeń podmiotów w nim określonych również nie wyłącza możliwości powołania się na dwuletni termin przedawniania w przedmiotowej sprawie. Wskazać bowiem należy, że dla oceny możliwości stosowania przepisu art. 751 pkt 2 k.c. nie ma decydującego znaczenia czy uczelnię wyższą można uznać za przedsiębiorcę, czy też podmiot prowadzący działalność gospodarczą, lecz to czy może być ona traktowana jako osoba zawodowo trudniąca się świadczeniem usług w postaci nauki. W przepisie tym nie chodzi bowiem o roszczenia z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, czy też roszczenia przedsiębiorcy, ale jedynie o roszczenia osoby zawodowo trudniącej się świadczeniami usług w postaci nauki. Za taką osobę uznać należy bez wątpliwości Wyższą Szkołę (...) z siedzibą w W., która jako niepaństwowa wyższa szkoła zawodowa, w sposób stały i zorganizowany świadczyła odpłatnie usługi edukacyjne wobec studentów.

Sąd uznał, że w rozpoznawanej sprawie znajdzie zastosowanie art. 751 pkt 2 k.c., również w stosunku do powoda, to jest cesjonariusza wierzytelności wobec T. B., gdyż zgodnie z art. 509 § 2 k.c. wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenia o zaległe odsetki, a dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszystkie zarzuty, jakie miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie (art. 513 § 1 k.c.). Wymagalność dochodzonego roszczenia następowała w datach obowiązku zapłaty poszczególnych rat czesnego. Biorąc pod uwagę terminy wymagalności poszczególnych rat należności za świadczenia edukacyjne określone w pozwie oraz brak podstaw do przyjęcia, że doszło do przerwania biegu przedawnienia dochodzonych roszczeń w rozumieniu art. 123 k.c., należy stwierdzić, że uległy one w całości przedawnieniu – ostatnia cząstkowa należność – rata za styczeń 2005 roku – z dniem 11 stycznia 2007 roku. Przedawnienie w całości należności głównej (czesnego) spowodowało też przedawnienie w całości skapitalizowanych odsetek dochodzonych w niniejszej sprawie.

Sąd wyjaśnił, że nawet gdyby w realiach niniejszej sprawy wykluczyć możliwość stosowania do zgłoszonego roszczenia przepisów art. 750 k.c. i art. 751 pkt 2 k.c., to i tak wniesione powództwo podlegałoby oddaleniu, z uwagi na upływ trzyletniego terminu przedawnienia określonego art. 118 k.c. dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Jak wskazano już wyżej, Wyższa Szkoła (...) z siedzibą w W. była niepaństwową wyższą szkołą zawodową, która swą działalność w postaci świadczenia usług edukacyjnych prowadziła w sposób stały i zorganizowany. Co bardzo istotne uczelnia ta swe usługi świadczyła jedynie odpłatnie, co jasno i jednoznacznie wynika ze złożonego regulaminu studiów. Nie byłoby zatem żadnych podstaw, aby świadczone w taki sposób usługi edukacyjne na poziomie typowego nauczania w zakresie studiów pierwszego i drugiego stopnia, traktować inaczej niż wszelkie inne odpłatne usługi związane z nauką, czy też szkolnictwem, świadczone przez inne podmioty niż uczelnie wyższe. Dlatego też w takiej sytuacji należałoby przyjąć, iż dochodzone w sprawie roszczenie jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej, dla którego jeszcze przed wniesieniem powództwa upłynął już trzyletni termin przedawnienia określony art. 118 k.c.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Rejonowy powołał przepis art. 98 k.p.c.

*

Od wyroku z dnia 25 czerwca 2014 roku apelację wniósł powód, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

„1. obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na wynik sprawy, tj. przepisów art. 232 kpc w zw. z art. 233 § 1 kpc poprzez dokonanie błędnej oceny materiału dowodowego, w sposób sprzeczny z zasadami wiedzy i logiki poprzez przyjęcie, że pozwany student zrezygnował ze studiów w listopadzie 2004r., co stoi w sprzeczności z dokumentem urzędowym – decyzją organów uczelni z dnia 26.04.2005r. z powodu zaległości finansowych z tytułu odpłatności za studia, podczas gdy:

- Sąd w ogóle nie ustalił konkretnej daty rezygnacji ze studiów, a więc ustania stosunku prawnego;
- Sąd w ogóle nie ustalił w jaki sposób pozwany wyraził swoją wolę względem kontrahenta;

- z decyzji Uczelni wynika, iż przyczyną skreślenia z listy studentów były zaległości w płatnościach czesnego;

2. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. przepisu art. 61 kc poprzez dokonanie jego błędnej wykładni, polegającej na przyjęciu, iż zaprzestanie uczęszczania na zajęcia i uczestnictwa w egzaminach oraz brak zapłaty żadnej raty czesnego stanowi złożenie kontrahentowi oświadczenia woli o rezygnacji ze studiów, podczas gdy są to czynności świadczące o nienależytym wykonaniu zawartej umowy i nie mają nic wspólnego ze złożeniem oświadczenia woli;

3. obrazę przepisu prawa materialnego, tj. art. 750 kc poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, że umowa o świadczenie usług edukacyjnych przez uczelnię wyższą stanowi umowę nienazwaną, przez co do tego stosunku prawnego należy stosować przepisy o zleceniu, podczas gdy w ramach reżimu szkolnictwa wyższego wykształcił się nowy typ umowy nazwanej i do stosunku prawnego pomiędzy uczelnią wyższą, a studentem stosuje się przepisy ustawy o szkolnictwie wyższym z 1990r. (dalej Uosw) nie zaś przepisy o zleceniu;

4. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. przepisu art. 751 pkt 2 kc w zw. z § 10. załącznika do rozporządzenia Prezesa RM z 20.06.2002r. w sprawie zasad techniki prawodawczej, poprzez ich błędną, rozszerzającą wykładnię wyrażającą się w:

a) zakwalifikowaniu roszczeń Powoda, jako roszczeń z tytułu nauki, podczas gdy są to roszczenia z tytułu kształcenia studentów, o których stanowi Uosw, natomiast dyrektywy wykładni językowej i zasady techniki prawodawczej nakazują przyjmować, iż "do oznaczenia jednakowych pojęć używa się jednakowych określeń, a różnych pojęć nie oznaczają się tymi samymi określeniami", przez co Sąd dokonał wykładni rozszerzającej przepisu art. 751 pkt 2 kc (art. 751 kc zawiera normy szczególne wobec art. 118 kc);

b) przyjęciu, iż pojęcie "nauka" funkcjonujące na gruncie Uosw z 1990r i innych ustaw reżimu prawnego szkolnictwa wyższego jest tożsamym z ogólnym (i ogólnikowym) pojęciem "nauka" użytym w przepisie art. 751 pkt 2 kc, podczas gdy ustawodawca zarówno w ustawie z 1990r., jak i w innych aktach prawnych reżimu szkolnictwa wyższego zdefiniował swoiste i autonomiczne pojęcie "nauka" (choćby w słowniczku pojęć ustawowych z art. 2 ust. 2. pkt 1 ustawy z 1990r.), a więc nadał temu pojęciu znaczenie szczególne w stosunku do ogólnego sformułowania zawartego w art. 751 pkt 2 kc.

5. obrazę przepisu prawa materialnego, tj. art. 118. kc poprzez jego błędną wykładnię polegającą na wadliwym przyjęciu, że roszczenie o zapłatę czesnego stanowi roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, podczas gdy:

a) prowadzenie przez uczelnie wyższe – na gruncie ustawy o szkolnictwie wyższym z 1990r. – działalności dydaktycznej, naukowej, badawczej nigdy nie stanowi działalności gospodarczej, ta bowiem może być wykonywana jedynie w formie organizacyjnie i finansowo wydzielonej od ww działalności podstawowej (art. 23 ust. 2 pkt 2 i 3 uosw w zw z § 14 rozporządzenia RM z 27.08.1991r. w sprawie zasad gospodarki finansowej uczelni);

b) uzyskany ewentualnie przez uczelnię dodatni wynik finansowy (tzw. zysk netto) musi być przeznaczony w olbrzymiej części na ściśle określone cele, związane z funkcjonowaniem uczelni (art. 30 ustawy [z 1990 r. o szkolnictwie wyższym] i § 17 rozporządzenia [z 1991 r. w sprawie zasad gospodarki finansowej uczelni]). Działalność uczelni wyraża się więc formułą not profit, która wyklucza cele komercyjne, stanowiące wszak konstytutywną cechę działalności gospodarczej prowadzonej przez przedsiębiorców;

c) działalność edukacyjna uczelni wyższych, w tym niepaństwowych, stanowi wykonywanie zadań publicznych (zadań w sferze użyteczności publicznej) z uwagi na przyjętą przez ustawodawcę pewną aksjologię, przez co nie stanowi działalności gospodarczej”.

Powód wniósł o:

„1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz Powoda kwoty 2659.06 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i zasądzenie od pozwanego na rzecz Powoda zwrotu kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych;

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz Powoda zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości czterokrotności stawki minimalnej określonej w § 13. ust. 1. pkt 1. rozporządzenia MS z dnia 28.09.2002r. z uwagi na duży nakład pracy pełnomocnika, charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia;

3. wyznaczenie rozprawy w trybie art. 505¹⁰ § 2 kpc i jej przeprowadzenie także pod nieobecność Powoda.

IV. Ewentualnie wniósł o:

zawieszenie postępowania na podstawie art. 166 pkt 1 kpc w związku z zapytaniami prawnymi, jakie trafiły do SN w przedmiocie terminu przedawnienia roszczenia z tytułu czesnego, zarówno na gruncie ustawy z 1990r., jak i ustawy z 2005r. Sąd Najwyższy na posiedzeniach w dniu 17.07.2014r. odroczył rozstrzygnięcie zagadnienia bez terminu. (III CZP 38/14, III CZP 42/14, III CZP 54/14, III CZP 59/14, III CZP 60/14, III CZP 61/14)”¹.

*

Na rozprawie apelacyjnej pozwany wnosil o oddalenie apelacji (k. 113).

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda jest bezzasadna i w związku z tym podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Sąd Okręgowy w Lublinie podziela ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji oraz dokonaną przez ten Sąd ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego. Ponowne przytaczanie tych ustaleń oraz rozważań w zakresie oceny dowodów jest zbędne.

÷

Oczywiście bezzasadne są zarzuty przytoczone w punkcie 1 i 2 części wstępnej apelacji.

W żadnym miejscu uzasadnienia wyroku Sąd Rejonowy nie ustalił, że pozwany złożył oświadczenie o rezygnacji ze studiów, czy to w sposób wyraźny, czy dorozumiany. Sąd Rejonowy ustalił natomiast, że T. B. w trakcie pierwszego semestru zrezygnował z dalszej nauki, zaprzestając uczęszczania na zajęcia przewidziane tokiem studiów w listopadzie 2004 roku. Z treści uzasadnienia wynika natomiast jednoznacznie, że zakończenie stosunku prawnego między T. B. a Wyższą Szkołą (...) z siedzibą w W. Sąd Rejonowy wiąże z faktem wydania w dniu 26 kwietnia 2005 roku decyzji o skreśleniu T. B. z listy studentów, nie zaś z faktem zaprzestania uczęszczania przez pozwanego na zajęcia przewidziane tokiem studiów.

Sąd Rejonowy jednoznacznie przyjął, że powództwo podlega oddaleniu ze względu na przedawnienie roszczeń objętych pozwem, nie zaś dlatego, że roszczenia te nigdy nie powstały z powodu rozwiązania umowy na skutek oświadczenia pozwanego o rezygnacji ze studiów, złożonego osobie uprawnionej do reprezentowania Wyższej Szkoły (...) z siedzibą w W..

÷

W związku z tym, że w rozpoznawanej sprawie pozwany podniósł zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia, pojawiła się potrzeba rozstrzygnięcia, jaki jest termin przedawnienia tego roszczenia, a więc potrzeba wskazania podstawy prawnej określającej ten termin.

Od strony teoretycznej w grę mogą wchodzić co najmniej trzy możliwości w zakresie wskazania podstawy prawnej roszczenia o zapłatę czesnego za naukę w wyższej szkole niepublicznej:

- 1) art. 118 k.c., w części określającej ogólny – dziesięcioletni – termin przedawnienia roszczenia,
- 2) art. 118 k.c., w części określającej trzyletni termin przedawnienia roszczenia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej,
- 3) art. 751 pkt 2 k.c., regulujący dwuletni termin przedawnienia roszczeń z tytułu utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki, jeżeli przysługują osobom trudniącym się zawodowo takimi czynnościami albo osobom utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone, wynikających z umowy zlecenia lub z umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami i do których stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Analiza orzecznictwa sądów powszechnych dotyczącego omawianego zagadnienia, w szczególności uzasadnień postanowień sądów, które przedstawiły do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawne w sprawach III CZP 42/14, III CZP 38/14, III CZP 54/14, III CZP 59/14, III CZP 60/14 i III CZP 61/14, a także analiza orzecznictwa Sądu Okręgowego w Lublinie w tym zakresie, prowadzi do wniosku, że występuje rozbieżność stanowisk sądów powszechnych w zakresie podstawy prawnej przedawnienia roszczenia wyższej uczelni niepublicznej o zapłatę czesnego.

Wobec różnorodności stanowisk, ale też i wagi argumentów przytaczanych na ich uzasadnienie, szczegółowe uzasadnienie wyboru jednego z tych stanowisk, jako właściwego, wymagałoby opracowania na poziomie naukowym, co jednak przekracza ramy uzasadnienia orzeczenia sądowego.

Występujące wątpliwości co do wykładni przepisu prawa, jak też rozbieżności w praktycznym jego stosowaniu przez sądy, nie mogą być jednak przeszkodą w rozstrzygnięciu konkretnej sprawy cywilnej i w wydaniu wyroku.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji co do tego, że umowa pomiędzy studentem a niepubliczną uczelnią wyższą, zawarta w okresie obowiązywania ustawy z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 ze zmianami), jest umową o świadczenie usług, o której mowa w art. 750 k.c.

Umowa taka nie była uregulowana przepisami ustawy z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym. O braku podstaw zastosowania przepisu art. 750 k.c. decyduje nie to, czy w obrocie prawnym wykształcił się odrębny typ umowy o świadczenie usług, ale to, czy konkretna umowa o świadczenie usług nie jest uregulowana innymi przepisami. W związku z tym, jeśli nawet w obrocie prawnym wykształcił się odrębny typ umowy o świadczenie usług, a umowa ta nie jest uregulowana innymi przepisami, to do takiej umowy stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu, nawet jeśli umowa ta występuje w obrocie masowo.

Ustawa z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym nie uregulowała umowy zawieranej pomiędzy studentem a niepubliczną szkołą wyższą. Sam fakt, że przepisy tej ustawy regulują zagadnienia związane ze statusem szkół wyższych oraz studentów, nie oznacza jeszcze, że umowa, na podstawie której wyższa szkoła niepubliczna świadczy usługi na rzecz studenta w zakresie nauki za wynagrodzeniem, jest umową uregulowaną przepisami tej ustawy.

÷

Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia przepisu art. 751 pkt 2 k.c. przez jego błędną wykładnię. Z powołanego przepisu wynika, że z upływem dwóch lat przedawniają się roszczenia z tytułu nauki, jeżeli przysługują osobom trudniącym się zawodowo takimi czynnościami albo osobom utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone.

Pojęcie nauki, o którym mowa art. 751 pkt 2 k.c., jest pojęciem o charakterze ogólnym, które swoim zakresem obejmuje również kształcenie studentów w znaczeniu określonym przez przepisy ustawy z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym.

Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia przepisów rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 roku w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908).

Przepisy wskazanego wyżej rozporządzenia określają zasady sporządzania projektów aktów prawnych, nie zaś zasady wykładni aktów prawnych. Trudno przy tym uznać, aby przepisy rozporządzenia, które weszło w życie z dniem 1 sierpnia 2002 roku, mogły stanowić jakikolwiek punkt odniesienia do wykładni przepisów ustawy, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1965 roku.

÷

W związku z przyjęciem, że podstawę prawną określającą termin przedawnienia roszczenia o zapłatę opłat za czesne, dochodzonego przez powoda, stanowi przepis art. 751 pkt 2 k.p.c., bezprzedmiotowa staje się ocena, czy roszczenie powoda w tym zakresie jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Rozważania Sądu pierwszej instancji na ten temat miały charakter hipotetyczny, a zatem nie można mówić o tym, że Sąd ten zastosował przepis art. 118 k.c. do oceny przedawnienia roszczenia o zapłatę kwoty 1310 zł (370 zł + 470 zł + 470 zł) z tytułu opłaty za studia.

Przepis art. 118 k.c. miał natomiast zastosowanie do oceny przedawnienia roszczenia o zapłatę odsetek za opóźnienie, jako roszczenia o świadczenie okresowe.

Stanowisko, że roszczenie o zapłatę opłaty za studia jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej budzi wątpliwości z dwóch względów.

Po pierwsze, przepis art. 43¹ k.c. reguluje jedynie pojęcie przedsiębiorcy, nie zaś pojęcie działalności gospodarczej. Przepisy Kodeksu cywilnego nie regulują przy tym pojęcia działalności gospodarczej. Z przepisu art. 43¹ k.c. wynika ponadto, że przedsiębiorcą jest zarówno osoba prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą, jak i osoba prowadząca we własnym imieniu działalność zawodową. Przedsiębiorcą może być zatem osoba prowadząca we własnym imieniu działalność zawodową, która jednak nie jest działalnością gospodarczą.

Po drugie, w dniu 1 października 2014 roku wszedł w życie przepis art. 160a ust. 7 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym, dodany przez art. 1 pkt 105 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1198), który stanowi, że roszczenia wynikające z umowy przedawniają się z upływem trzech lat.

W powołanym przepisie chodzi o umowę uregulowaną w przepisach art. 160a ust. 1-6 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym, a więc umowę określającą warunki pobierania opłat związanych z odbywaniem studiów, o których mowa w art. 98 ust. 1 pkt 5, oraz opłat za usługi edukacyjne, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 1-6, a także wysokość tych opłat.

Określony w Kodeksie cywilnym termin przedawnienia roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi trzy lata (art. 118 k.c.). Wprowadzenie przez ustawodawcę takiego samego terminu przedawnienia dla roszczeń wynikających z umowy, o której mowa w art. 160a ust. 1-6 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym wskazuje, że ustawodawca nie traktuje takich roszczeń jako roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Racjonalność tworzenia prawa zakłada bowiem, że nie tworzy się dwóch lub więcej przepisów prawa, których zakres regulacji jest identyczny.

Przepis art. 160a ust. 7 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym nie miał natomiast zastosowania w rozpoznawanej sprawie. Przepis ten wszedł w życie z dniem 1 października 2014 roku i nie ma mocy wstecznej, w takim znaczeniu, że nie może mieć zastosowania do roszczeń, których bieg przedawnienia zakończył się do dnia 30 września 2014 roku. W rozpoznawanej sprawie taka sytuacja ma właśnie miejsce.

W rozpoznawanej sprawie nie zachodzą natomiast problemy intertemporalne charakterystyczne dla wypadków, w których bieg terminu przedawnienia roszczenia nie zakończył się do chwili wejścia w życie przepisu przewidującego dłuższy lub krótszy, niż dotychczasowy, termin przedawnienia roszczenia. Problemy takie mogą być przy tym rozstrzygane przy wykorzystaniu zasad stosowania i wykładni przepisów prawa.

÷

Bezzasadny był wniosek o zawieszenie postępowania zawarty w apelacji. Przepis art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. stanowi, że sąd może zawiesić postępowanie z urzędu, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania cywilnego.

Zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. może mieć miejsce wówczas, gdy wynik innego toczącego się postępowania cywilnego, a więc prawomocne orzeczenie sądu, które zapadnie w tym postępowaniu, będzie wiązało sąd, stanowiąc element stanu faktycznego w sprawie podlegającej zawieszeniu, który w razie braku prawomocnego rozstrzygnięcia musiałby zostać ustalony samodzielnie przez ten sąd.

Okoliczność, że w jakiegokolwiek sprawie cywilnej zostanie przedstawione do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, nie stanowi podstawy faktycznej zawieszenia postępowania w innej sprawie cywilnej na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. Z przepisu art. 390 § 2 k.p.c. wynika jednoznacznie, że uchwała Sądu Najwyższego rozstrzygająca zagadnienie prawne wiąże w danej sprawie.

Co więcej, z przepisu art. 390 § 1 zd. 1 k.p.c. wynika, że nawet w sprawie, w której zostanie przedstawione do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, nie ma podstaw do zawieszenia postępowania z tego powodu, a jedynie następuje odroczenie rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji.

Oczywiście okoliczność, że w oznaczonej sprawie cywilnej zostanie przedstawione do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, może stanowić uzasadnioną podstawę odroczenia rozpoznania sprawy w innej sprawie cywilnej, jeżeli to samo zagadnienie prawne występuje w tej ostatniej sprawie, a sąd w niej orzekający uzna, że ze względu na stopień złożoności zagadnienia prawnego i potrzebę zapewnienia jednolitości orzecznictwa rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego przez Sąd Najwyższy może mieć znaczenie dla oceny prawnej stanu faktycznego w tej innej sprawie.

Złożoność zagadnienia prawnego i potrzeba zapewnienia jednolitości orzecznictwa stanowiły podstawę odroczenia przez Sąd Okręgowy w Lublinie rozprawy apelacyjnej w sprawie II Ca 350/14, w której również występowało zagadnienie prawne terminu przedawnienia roszczeń o zapłatę opłaty na rzecz wyższej szkoły niepublicznej, do czasu rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy zagadnień prawnych w sprawach III CZP 42/14, III CZP 38/14, III CZP 54/14, III CZP 59/14, III CZP 60/14 i III CZP 61/14.

Ubocznie należy jedynie dodać, że w sprawach III CZP 42/14, III CZP 38/14, III CZP 54/14, III CZP 59/14, III CZP 60/14 i III CZP 61/14 w dniu 11 grudnia 2014 roku Sąd Najwyższy wydał postanowienia, którymi postanowił odmówić podjęcia uchwały, wskazując na zmianę stanu prawnego w związku z wejściem w życie art. 160a ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i wpływ tej zmiany na sposób ujęcia zagadnienia prawnego objętego postanowieniami sądów drugiej instancji we wskazanych wyżej sprawach.

÷

Mając na uwadze powyższe rozważania należało oddalić apelację, jako bezzasadną.

*

Na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił wniosek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. o zasądzenie od T. B. zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

W związku z tym, że apelacja powoda została oddalona w całości, powód jest stroną przegrywającą sprawę w całości w postępowaniu odwoławczym. Wniosek powoda o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania odwoławczego nie jest zatem uzasadniony.

Z kolei pozwany nie poniósł w postępowaniu odwoławczym żadnych kosztów, które z urzędu mogłyby zostać zasądzone na jego rzecz.

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

1 Przytoczono dosłowne brzmienie zarzutów i wniosków apelacyjnych, z zachowaniem zastosowanej pisowni i interpunkcji.